



**Streszczenie**

**Sprawozdania z wdrażania**

**Regionalnego Programu Operacyjnego**

**Województwa Świętokrzyskiego**

**na lata 2014-2020**

**za rok 2018**

2018

## Spis treści

Wstęp.....	2
Słownik skrótów.....	4
Nabory.....	5
Wnioski o dofinansowanie.....	6
Umowy o dofinansowanie.....	6
Wnioski o płatność.....	7
Poziom certyfikacji.....	8
Ramy wykonania.....	10
Rozkład terytorialny wsparcia.....	10
Instrumenty finansowe.....	13
Podsumowanie przeprowadzonych ewaluacji.....	13
Informacje na temat wkładu programu w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz ocena tego wkładu.....	15
Przykłady inwestycji zrealizowanych w ramach RPOWŚ 2014-2020.....	17
Szczególne przedsięwzięcia mające na celu promowanie równouprawnienia płci oraz zapobieganie dyskryminacji.....	21

## Wstęp

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 został przyjęty przez Komisję Europejską 12 lutego 2015 r. decyzją C(2015)906, a następnie zmieniony decyzjami C(2016)5288 z 11.08.2016 r. oraz C(2018)6334 z 25.09.2018 r.

Program stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby regionalne, uwzględniając przy tym pożądane kierunki interwencji, określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Celem RPOWŚ 2014-2020 jest zdynamizowanie rozwoju gospodarki województwa, w oparciu o nowe rozwiązania technologiczne i wzrost poziomu kapitału społecznego.

Polityka rozwoju regionu, realizowana w oparciu o Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, skoncentrowana została na umacnianiu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej oraz budowaniu potencjału regionalnych przedsiębiorstw, obejmując obszary takie jak:

- B+R,
- przedsiębiorczość,
- zasobooszczędna i niskoemisyjną gospodarkę,
- inkluzję społeczną osób wykluczonych,
- redukcję bezrobocia,
- podniesienia jakości świadczonych usług społecznych i publicznych,
- nowoczesną komunikację
- rynek pracy,
- włączenie społeczne,
- rozwój edukacji.

Na realizację Programu przeznaczono 1 364 mln EUR, z czego EFRR stanowi 980 mln EUR, natomiast EFS 383 mln EUR. Program realizowany jest w ramach 11 osi priorytetowych – 7 finansowanych z EFRR i 4 finansowanych z EFS.

Rok 2018 był bardzo istotny dla wdrażania Programu. Nastąpiło znaczne przyspieszenie tempa i stopnia realizacji RPOWŚ 2014 - 2020. W związku ze zmianami sytuacji społeczno-gospodarczej i istotnych dla realizacji polityki regionalnej uwarunkowań krajowych i regionalnych oraz doświadczeniami z wdrażania RPOWŚ 2014 – 2020 w poprzednich latach Instytucja Zarządzająca kontynuowała rozpoczętą w 2017 r. procedurę zmiany zapisów Programu.

Renegocjacje Programu z Komisją Europejską trwały do III kwartału 2018 r. KE przyjęła zmienione RPOWŚ 2014 - 2020 we wrześniu 2018 r.

Wprowadzone w wyniku renegocjacji zmiany dotyczyły typów operacji, wartości docelowych wskaźników, a także ram wykonania.

W 2018 r. odbyły się 4 posiedzenia Komitetu Monitorującego RPOWŚ 2014 – 2020, a od początku realizacji Programu - 21.

W roku sprawozdawczym 2018 zawarto również Aneks do Porozumienia w sprawie powierzenia zadań Instytucji Pośredniczącej w ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 i zaktualizowano Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020.

Dla skuteczności wsparcia RPOWŚ 2014 - 2020, wzorem lat poprzednich, Obserwatorium Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego opracowało 6 analiz sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, na potrzeby EFS, w obszarach: żłobków/klubów dziecięcych, przedszkoli, zapotrzebowania na zawody, struktury wykształcenia osób dorosłych i zapotrzebowania na kursy ICT i j. obce, a także opracowało **Analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa świętokrzyskiego w obszarach oddziaływania EFS**, która została przekazana do Komisji Europejskiej.

Sprawozdanie roczne z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020 za 2017 r. zostało sporządzone zgodnie z:

- art. 50 oraz art. 111 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.
- załącznikiem V do Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/277 z dnia 23 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/207 w odniesieniu do zmian wzorów sprawozdań z wdrażania w ramach celów „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz „Europejska współpraca terytorialna”, a także wzorów sprawozdania z postępów i rocznych sprawozdań z kontroli oraz poprawiające to rozporządzenie w odniesieniu do wzoru sprawozdania z wdrażania w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz rocznego sprawozdania z kontroli.
- Wytycznymi w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020 ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego obowiązującymi od 31 marca 2017 r.
- Instrukcją do sprawozdania rocznego z wdrażania programu operacyjnego przygotowaną przez Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa - Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

## **Słownik skrótów**

**CT** - Cel tematyczny

**EFS** - Europejski Fundusz Społeczny

**EFRR** - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

**IZ** – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym

**KE** - Komisja Europejska

**MŚP** - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa

**OSI** - Obszary Strategicznej Interwencji

**PI** - Priorytet inwestycyjny

**RPOWŚ 2014 - 2020** - Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020

**ZIT** - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego

## Nabory

- ✓ W 2018 r. przeprowadzono 63 nabory, w tym 51 naborów w trybie konkursowym i 12 naborów w trybie pozakonkursowym. Budżet naborów wyniósł 263,94 mln EUR. Najwięcej, bo 25 naborów było w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. Zakończono 56 naborów, w tym 20 w ramach EFRR i 36 w ramach EFS.
- ✓ Od początku realizacji Programu ogłoszono 236 naborów, w tym 193 nabory konkursowe i 43 nabory pozakonkursowe. Budżet naborów wyniósł 1,39 mld EUR. Najwięcej, bo 79 naborów, było w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. Zakończono 210 naborów i 2 unieważniono.

Wykres 1. Nabory ogłoszone, zakończone i unieważnione od początku realizacji RPOWŚ 2014 – 2020

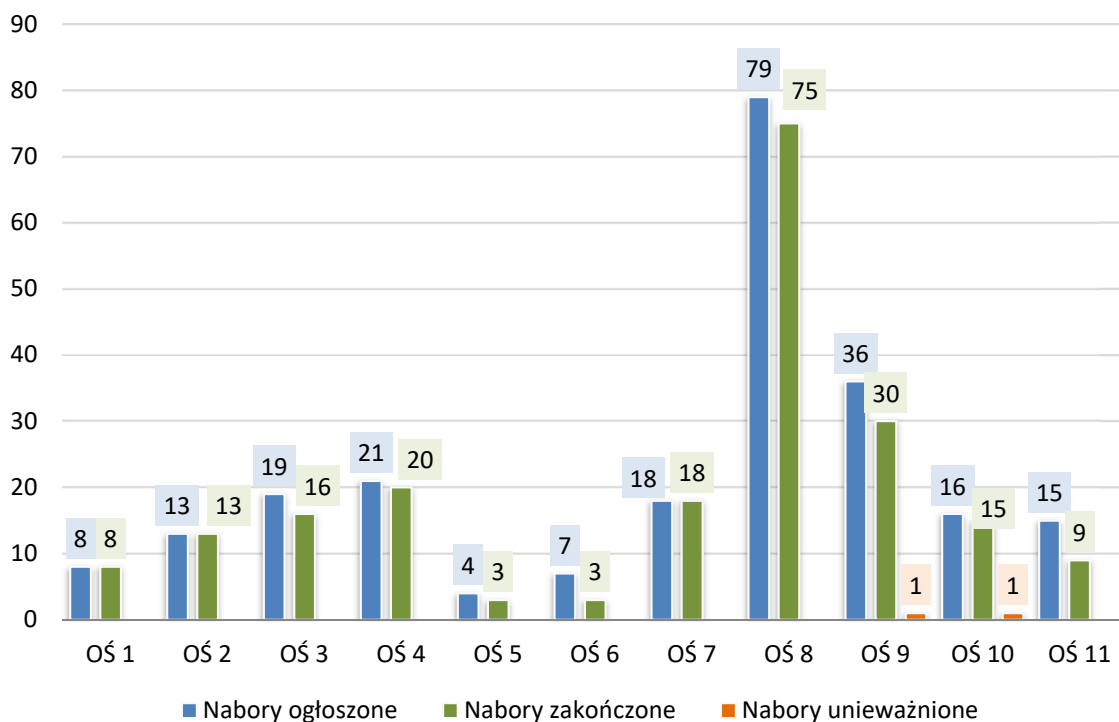


Tabela 1. Zestawienie naborów w trybie konkursowym (K) i pozakonkursowym (P) od początku realizacji RPOWŚ 2014 - 2020

Oś priorytetowa	Fundusz	Nabory			Budżet naborów w mln EUR
		OGÓŁEM	K	P	
Oś 1 Innowacje i Nauka	EFRR	8	8	0	128,5
Oś 2 Konkurencyjna gospodarka		13	10	3	151,0
Oś 3 Efektywna i zielona energia		19	19	0	151,9
Oś 4 Dziedzictwo naturalne i kulturowe		21	21	0	224,0
Oś 5 Nowoczesna komunikacja		4	1	3	134,5
Oś 6 Rozwój miast		7	2	5	120,7
Oś 7 Sprawne usługi publiczne		18	18	0	119,6
Oś 8 Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	EFS	79	73	6	108,5
Oś 9 Włączenie społeczne i walka z ubóstwem		36	30	6	118,5
Oś 10 Otwarty rynek pracy		16	11	5	97,6
Oś 11 Pomoc Techniczna		15	0	15	32,2
<b>Nabory</b>	<b>EFRR</b>	<b>90</b>	<b>79</b>	<b>11</b>	<b>1 030,2</b>
	<b>EFS</b>	<b>146</b>	<b>114</b>	<b>32</b>	<b>356,8</b>
	<b>Ogółem</b>	<b>236</b>	<b>193</b>	<b>43</b>	<b>1 387,0</b>

### Wnioski o dofinansowanie

- ✓ Narastająco ocenę formalną przeszło 4 297 wniosków o dofinansowanie o wartości 1,74 mld EUR wkładu UE. Zatwierdzono do dofinansowania 1 796 wniosków o dofinansowanie o wartości wkładu UE 915,6 mln EUR.
- ✓ W 2018 r. zatwierdzono do dofinansowania 727 wniosków o dofinansowanie o wartości wkładu UE 453,15 mln EUR.

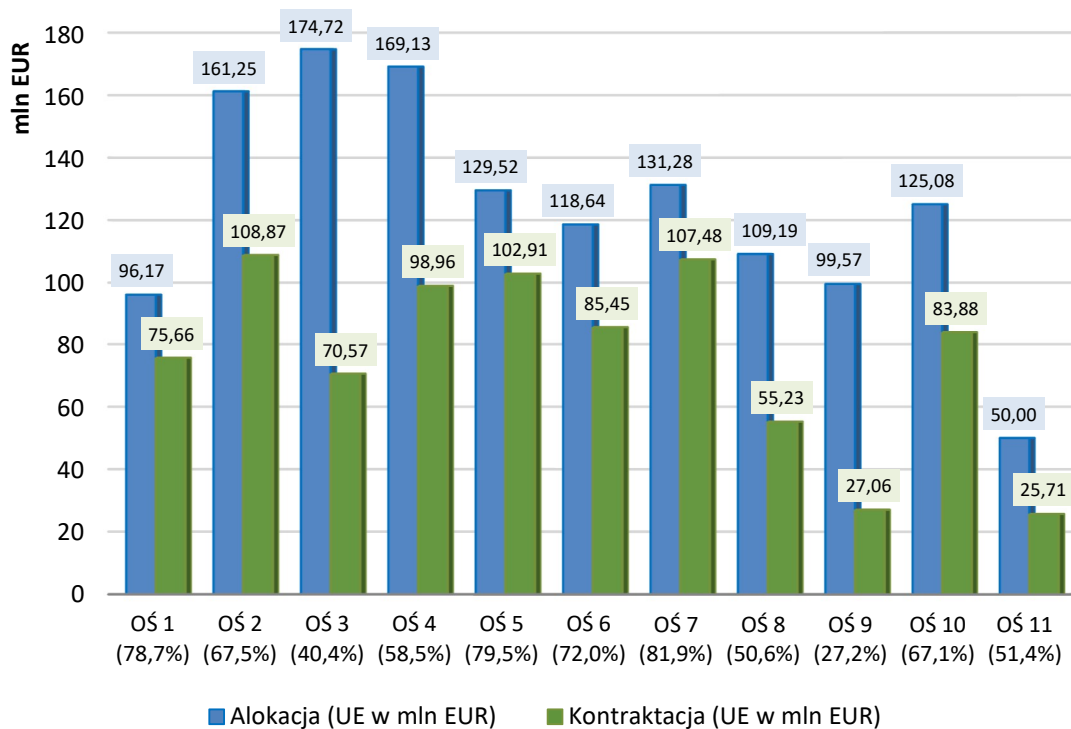
### Umowy o dofinansowanie

- ✓ Na koniec 2018 r. podpisanych było 1 622 umów o dofinansowanie, w tym 786 umów w ramach EFRR i 836 w ramach EFS. Wartość wydatków kwalifikowalnych w podpisanych umowach wynosiła 1 076,5 mln EUR, a wkład UE 841,8 mln EUR. Poziom kontraktacji wyniósł 61,7% alokacji RPOWŚ (EFRR-66,3%, EFS-50,1%). Najwięcej, bo 390 umów podpisano w ramach Osi Priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo.
- ✓ W stosunku do końca 2017 r. ilość umów o dofinansowanie zwiększyła się o 693.
- ✓ Dla niektórych Działań w ramach osi priorytetowych finansowanych z EFRR (OP 2 - 7) zastosowany został dwuetapowy tryb wyboru projektów, w którym po zakończeniu I etapu lub po identyfikacji projektu podpisywane są pre-umowy, a w kolejnym etapie

umowa właściwa. W 2018 r. IZ podjęła intensywne działania zmierzające do przekształcenia pre-umów w umowy o dofinansowanie.

- ✓ Na koniec 2018 r. podpisane były 74 pre-umowy na kwotę wkładu UE 111,14 mln EUR.

Wykres nr 2. Kontraktacja w podziale na osie priorytetowe wraz z wykorzystaniem alokacji w %.

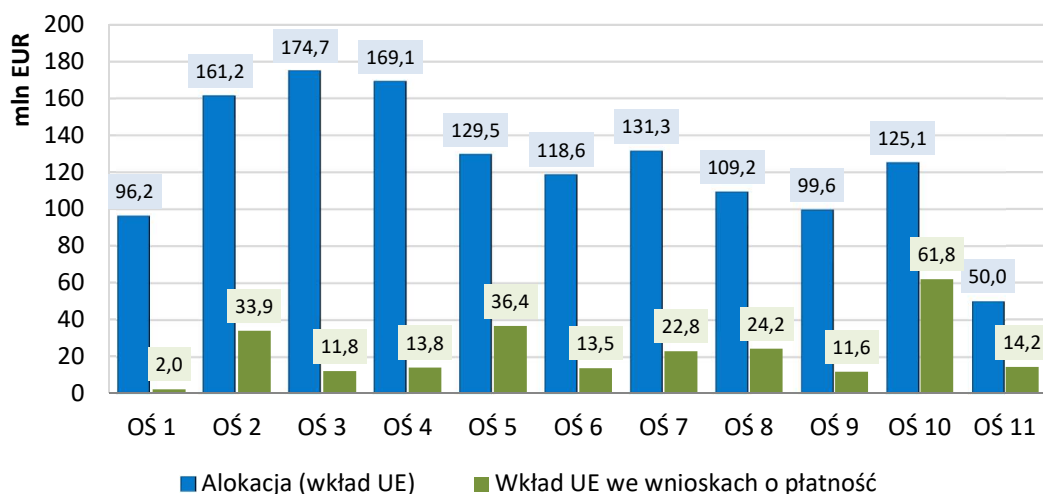


### Wnioski o płatność

- ✓ W 2018 r. zatwierdzono 3 693 wniosków o płatność o wartości wydatków uznanych za kwalifikowalne 195,66 mln EUR, w tym wkład UE – 151,89,89 mln EUR.
- ✓ Narastająco zatwierdzono 6 230 wniosków o płatność o wartości wydatków uznanych za kwalifikowalne 308,08 mln EUR, w tym wkład UE 245,93 mln EUR.



Wykres nr 3. Wkład UE wykazany przez beneficjentów we wnioskach o płatność



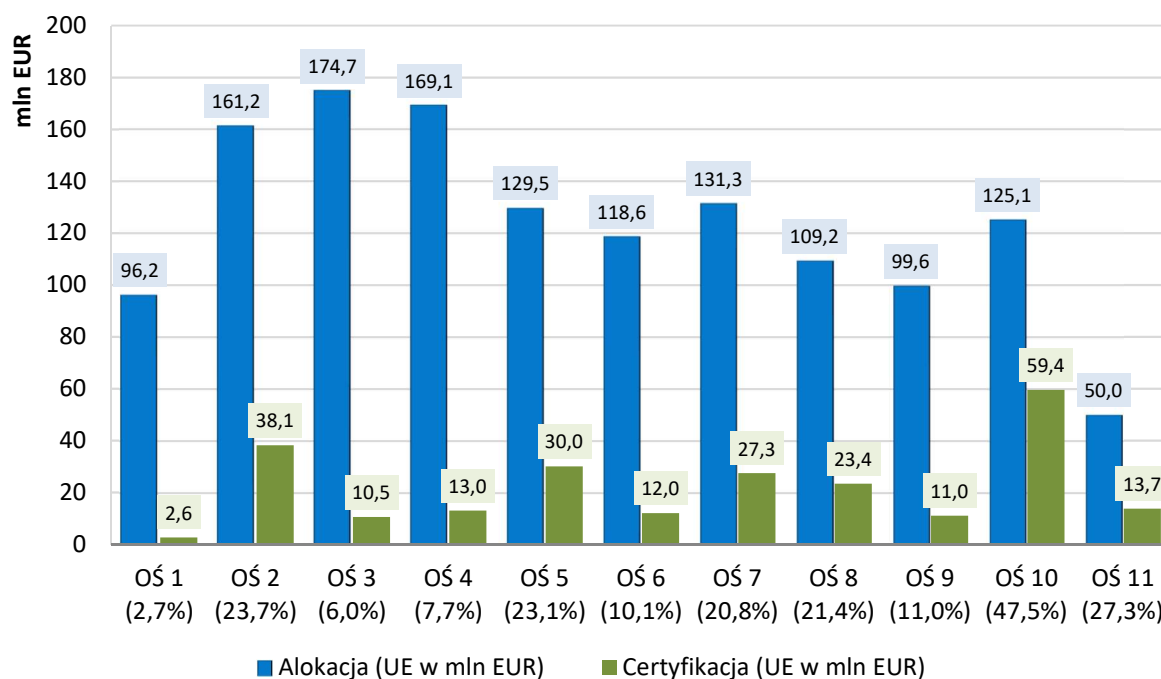
### Poziom certyfikacji

- ✓ W 2018 r. w ramach RPOWŚ 2014 – 2020 certyfikowano wkład UE w wysokości 147,06 mln EUR, w tym środki EFRR - 100,72 mln EUR i EFS - 49,35 mln EUR. Prognozy własne certyfikacji Instytucji Zarządzającej dla 2018 r. zrealizowane zostały na poziomie 87,4%, a cel Rady Ministrów na poziomie 74,41%.
- ✓ Narastająco certyfikowano wkład UE w wysokości 241,0 mln EUR, w tym środki EFRR- 133,6 mln EUR, EFS-107,4 mln EUR
- ✓ Cel certyfikacji wkładu UE dla 2018 r. wynoszący 188,32 mln EUR, wynikający z zasady n+3, został zrealizowany na poziomie 127,97% (241,0 mln EUR)
- ✓ W 2018 r. Instytucja Certyfikująca zatwierdziła 28 deklaracji wydatków, a narastająco 65.

Tabela 2. Poziom wykorzystania alokacji w odniesieniu do umów, wniosków o płatność i certyfikacji wydatków (wkład UE)

	KONKTRAKTACJA	WNIOSKI O PŁATNOŚĆ	CERTYFIKACJA
RPOWŚ 2014 - 2020	61,7%	18,0%	17,6%
EFRR	66,3%	13,7%	13,6%
EFS	50,1%	29,2%	27,9%

Wykres nr 4. Poziom certyfikacji środków UE w podziale na osie priorytetowe w odniesieniu do alokacji

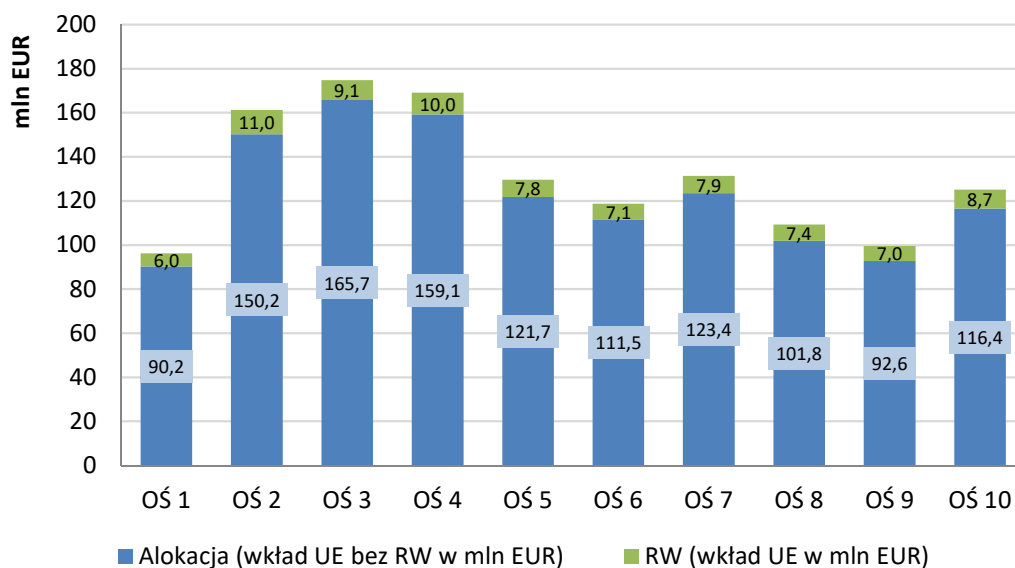


## Ramy wykonania

W 2019 r. Komisja Europejska we współpracy z państwami członkowskim dokona przeglądu wyników realizacji Programów Operacyjnych realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Ocena ta będzie oparta na informacjach przedstawionych w Sprawozdaniach rocznych z realizacji programów operacyjnych za 2018 r. Środki rezerwy wykonania prealokowane do danej osi priorytetowej zostaną ostatecznie utrzymane, jeśli cele pośrednie ram wykonania danej osi zostały zrealizowane.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 cele pośrednie Ram Wykonania dla wszystkich osi priorytetowych Programu zostały zrealizowane. Oznacza to, że kwota rezerwy wykonania w wysokości 81,9 mln EUR wkładu UE zostanie utrzymana w Programie i środki te będą mogły zostać zakontraktowane w kolejnych latach jego realizacji.

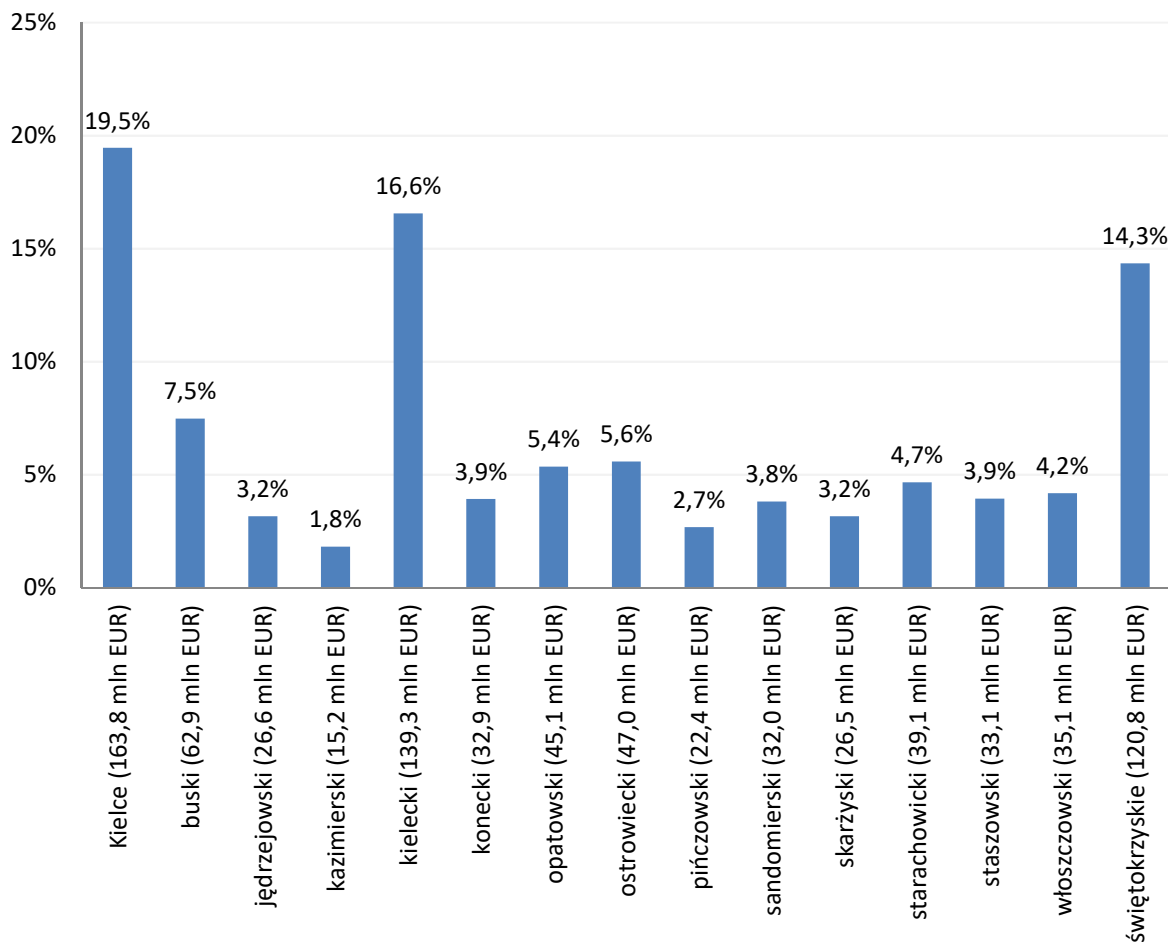
Wykres nr 5. Alokacja podstawowa oraz kwoty rezerwy wykonania dla osi priorytetowych RPOWŚ 2014-2020



## Rozkład terytorialny wsparcia

Wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 udzielane jest na obszarze całego województwa. Projekty realizowane są we wszystkich 14-stu powiatach i 102 - gminach. Widoczne jest jednak zróżnicowanie rozkładu. Najwięcej umów o dofinansowanie (wartościowo) realizowano w mieście Kielce - 19,5% i powiecie kieleckim - 16,6%, najmniej w powiecie kazimierskim - 1,8%.

Wykres nr 6. Rozkład terytorialny wsparcia w podziale na powiaty - pod względem wartości umów o dofinansowanie.



W przypadku EFRR najwięcej środków (biorąc pod uwagę wkład UE) zakontraktowano na obszary wiejskie (03 Degurba) - 43% - 279,6 mln EUR. Na duże obszary miejskie (01 Degurba) - 35% - 226,2 mln EUR, na małe obszary miejskie (02 DEGURBA) - 22% - 144,0 mln EUR. W ramach EFS (bez środków Pomocy Technicznej) najwięcej środków UE zakontraktowano na obszary bez zdefiniowanego kodu Degurba (z uwagi na obszar realizacji obejmujący więcej niż jedną gminę) - 51% - 85,6 mln EUR; na obszary wiejskie (03 Degurba) 29% - 48,3 mln EUR. Na duże obszary miejskie (01 Degurba) zakontraktowano 17,8 mln EUR - 11%; na małe obszary miejskie (02 Degurba) - 14,5 mln EUR - 9%.

W RPOWŚ 2014-2020 realizowana jest koncepcja terytorializacji wsparcia, oparta na zidentyfikowanych Obszarach Strategicznej Interwencji, których wsparcie odbywa się poprzez dedykowane tym obszarom nabory. W przypadku ZIT są to odrębnie wydzielone Działania w EFRR i Poddziałania w EFS.

Z łącznej alokacji przewidzianej na wszystkie Obszary Strategicznej Interwencji (w tym ZIT) w Programie tj. ponad 207 mln EUR (EFS - 78 i EFRR - 129), zakontraktowano 143,1 mln EUR, tj.

69% alokacji OSI (odpowiednio EFS - 39,9 mln EUR, tj. 51% i EFRR - 103,2 mln EUR, tj. 80%), w tym:

- **OSI Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT KOF):** zakontraktowano 71,1 mln EUR, tj. 86% alokacji dla OSI,
- **OSI Obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych:** zakontraktowano 40,4 mln EUR, tj. 100% alokacji dla OSI,
- **OSI Obszar uzdrowiskowy:** zakontraktowano 10,8 mln EUR, tj. 98% alokacji dla OSI,
- **OSI Obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno - gospodarcze:** zakontraktowano 12,5 mln EUR tj. 28% alokacji dla OSI.

### **Zintegrowane inwestycje terytorialne**

W ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT KOF), dla którego przeznaczono w Programie 82,4 mln EUR (EFS – 13,8 mln EUR i 68,6 mln EUR EFRR) do końca 2018 r. uruchomiono 29 naborów. Budżet naborów wyniósł 87,7 mln EUR, w tym z EFRR - 68,9 mln EUR, a z EFS 18,8 mln EUR. Zakontraktowano łącznie 71,1 mln EUR tj. ponad 86% alokacji ZIT KOF.

W ramach EFS (PI 8iv, 8vi, 10i, 10iii, 10iv, 9iv, 8i oraz 8iii) ogłoszono 23 nabory o budżecie blisko 19 mln EUR. W efekcie podpisano 52 umowy na kwotę 11,7 mln EUR wkładu UE, co stanowi 84,7% alokacji środków przewidzianych na instrument ZIT EFS.

W ramach realizacji ZIT KOF ze środków EFRR (Oś 6 Rozwój miast) w ramach 5 naborów o budżecie prawie 69 mln EUR podpisano 40 umów na kwotę 59,4 mln EUR wkładu UE), tj. 86,6% alokacji środków EFRR na instrument ZIT KOF. Ponadto dla ZIT podpisanych było 36 pre-umów na kwotę 6,1 mln EUR.

### **Obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych**

W związku z tym iż obszary wiejskie stanowią 94% powierzchni województwa, dla tego OSI dedykowano 63,0 mln EUR, w tym na wsparcie infrastruktury usług publicznych (18,0 mln EUR EFRR), oraz w obszarze edukacji, włączenia, rynku pracy (45 mln EUR EFS). Kontrakcja alokacji OSI na 31.12.18 r. wyniosła 64%, przy czym pula środków EFRR została już zakontraktowana, a środków EFS wyniosła 48%.

### **OSI - miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze**

Wsparciem tego OSI objęte są ośrodki subregionalne Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski i Skarżysko – Kamienna jako obszary tracące funkcje społeczno – gospodarcze, wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji.

Kwota alokacji dla tego OSI wynosi ponad 44 mln EUR środków UE, z czego na wsparcie obszarów związanych z efektywną energetyką, rewitalizacją oraz infrastrukturą usług publicznych przeznaczono 25 mln EUR EFRR, natomiast na edukację, rynek pracy i włączenie społeczne 19 mln EUR EFS. Do końca 2018 r. zakontraktowano 28% alokacji OSI, w tym w ramach EFRR 23%, EFS-35%, przy czym w całości wykorzystano alokację na działania dot. zwiększenia dostępności do opieki nad dziećmi do lat 3 (PI 8iv), oraz w 64% alokację na rzecz kształcenia zawodowego (PI 10iv).

## **OSI - Obszar uzdrowiskowy**

W związku z występowaniem na terenie woj. świętokrzyskiego cennych zasobów wód mineralnych uznanych za lecznicze wyodrębniony został OSI Obszar uzdrowiskowy dysponujący potencjałem lecznictwa uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej. Na realizację tego OSI alokowano 11 mln EUR środków EFRR. Jest to obszar w którym kontraktacja przebiega w równym tempie we wszystkich PI (6c, 6d, 9a). Na 31.12.2018 r. kontraktacja wyniosła 98%.

## **OSI - Góry świętokrzyskie**

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, a blisko 65% powierzchni województwa objętych jest różnymi formami ochrony. Dlatego w RPOWŚ 2014 - 2020 wyodrębniony został obszar OSI Góry Świętokrzyskie. Wsparcie realizowane jest w PI6c i PI6d dot. zachowania dziedzictwa kulturowego i ochronie środowiska jak i bioróżnorodności poprzez dedykowane nabory z pulą środków 6 mln EUR mln EUR. Cała kwota została już zakontraktowana.

## **Instrumenty finansowe**

Instrumenty finansowe w RPOWŚ 2014 – 2020 realizowane są ze środków EFRR i EFS. Z EFRR (PI3c) na ich realizację przeznaczono 50 mln EUR, a z EFS (PI8iii) - 8,12 mln EUR.

Umowy z BGK pełniącym rolę Menadżera Funduszy Funduszy (MFF) zostały podpisane w 2017 r. (podpisano 2 umowy z BGK odrębnie dla EFS i EFRR). W 2018 r. BGK podpisał umowy z pośrednikami finansowymi i rozpoczęto udzielanie pożyczek ostatecznym odbiorcom wsparcia, zarówno dla przedsiębiorców na rozwój działalności (EFRR), jak i dla osób fizycznych pozostających bez zatrudnienia, które rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej przy pomocy środków zwrotnych.

Na koniec 2018 r. z EFRR udzielonych zostało 214 pożyczek na kwotę blisko 6,4 mln EUR, a z EFS 32 pożyczki na kwotę ponad 592 tys. EUR.

## **Podsumowanie przeprowadzonych ewaluacji**

Zgodnie z Planem Ewaluacji RPOWŚ zrealizowano następujące badania ewaluacyjne:

W 2016 r.:

### **1. Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów RPOWŚ na lata 2014-2020**

Głównym celem badania było dokonanie oceny kryteriów wyboru projektów oraz systemu wyboru projektów, pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji RPOWŚ.

### **2. Ewaluacja on-going systemu wdrażania i zarządzania RPOWŚ 2014-2020**

Przedmiotem badania była ocena systemu zarządzania i wdrażania RPOWŚ: trafności przyjętych rozwiązań instytucjonalnych i organizacyjnych w instytucjach zaangażowanych w proces zarządzania i wdrażania; użyteczności stosowanych procedur w procesie zarządzania i wdrażania oraz skuteczności procesu komunikacji i współpracy jednostek oraz osób zaangażowanych we wdrażanie RPOWŚ.

W 2017 r.:

### **1. Ewaluacja Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 w kontekście wpływu RPOWŚ na lata 2014-2020 na realizację jej celów**

Głównym celem badania była ocena Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego (SRWŚ) do roku 2020 w kontekście oddziaływania projektów realizowanych w RPOWŚ 2014-2020 na jej cele.

W 2018 r. rozpoczęto 2 kolejne badania ewaluacyjne:

#### **1. Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPOWŚ 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.**

Głównym celem badania jest dokonanie oceny postępów realizacji celów szczegółowych określonych dla priorytetów inwestycyjnych/osi priorytetowych RPOWŚ 2014 - 2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, ze szczególnym uwzględnieniem zobowiązań wynikających z zapisów ram i rezerwy wykonania.

W ramach badania dokonywana jest:

- ocena postępów wdrażania RPOWŚ 2014-2020 na poziomie osi i priorytetów inwestycyjnych poprzez ocenę realizacji założonych wartości pośrednich i docelowych wskaźników wraz z określeniem czynników/problemów wpływających na stopień ich osiągnięcia.
- ocena potencjału absorpcyjnego osi priorytetowych, w ramach których może dojść do realokacji środków.
- ocena wkładu interwencji w realizację celów Strategii Europa 2020.
- sformułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących dalszej realizacji RPOWŚ.

Zakończenie realizacji badania i końcowy raport planowane jest w kwietniu 2019 r.

#### **2. Ewaluacja - Badanie osiągniętych wartości wybranych wskaźników rezultatu – I etap.**

Celem badania jest dokonanie analizy, w jaki sposób wsparcie EFS przyczyniło się do zmiany sytuacji uczestników projektów, którzy byli pracujący w momencie przystąpienia do projektu. W ramach tego etapu badaniu podlegają uczestnicy projektów, którzy zakończyli udział we wsparciu do 30.06.2018 r. Uczestnicy projektów, którzy zakończą udział w projektach po 30.06.2018 r. będą badani w kolejnych etapach badania.

W ramach badania oszacowana zostanie wartość wskaźnika rezultatu długoterminowego - **Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu.**

Zostanie także dokonana ocena wpływu wsparcia RPOWŚ na zmianę sytuacji uczestników projektów pracujących w momencie udzielenia wsparcia, w tym analiza wyników odnośnie rodzajów wsparcia, które miały największy wpływ na zmianę statusu zatrudnienia uczestników projektów.

Badaniu poddana zostanie również jakość realizowanej interwencji w ramach RPOWŚ skierowanej do osób pracujących. Oceniana będzie skuteczność, efektywność i użyteczność podjętych działań.

Zakończenie realizacji badania i końcowy raport planowane jest w kwietniu 2019 r.

Dla RPOWŚ 2014-2020 prowadzona jest strona internetowa z oddzielną zakładką dedykowaną ewaluacji Programu. Na stronie publikowane są opracowania, wyniki analiz oraz badań ewaluacyjnych dotyczących RPOWŚ.

### **Informacje na temat wkładu programu w realizację unijnej Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz ocena tego wkładu**

Zakres i działania RPOWŚ 2014-2020 wpisują się we wszystkie 3 główne cele Strategii Europa 2020, tj.

1. Wzrost inteligentny - oparty na wiedzy i innowacjach,
2. Wzrost zrównoważony - ukierunkowany na budowaniu gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu – wspierający wysoki poziom zatrudnienia, zapewniający spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną.

Dla celów monitorowania Strategii Europa 2020, jako monitorujące dla Polski przyjęto następujące wskaźniki:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20 – 64 lat – poziom docelowy 71,6%.
- odsetek osób w wieku 30-34 lata posiadające wykształcenie wyższe – poziom docelowy 47,9%
- młodzież niekontynuująca nauki – poziom docelowy 4,23%

Zrealizowana w ramach RPOWŚ ewaluacja mid-term potwierdziła wpływ Programu na realizację celów strategii Europa 2020.

Na realizację wskaźnika zatrudnienia w największym stopniu wpływa interwencja Osi Priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy. Poszczególne cele, grupy docelowe, priorytety i sposób wdrażania są spójne z celami zawartymi w Strategii Europa 2020 i przyczyniają się do ich osiągnięcia.

Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo realizuje przede wszystkim priorytet Strategii Europa 2020 „rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną”, pośrednio, poprzez działania edukacyjne, przyczynia się także do priorytetów „rozwój inteligentny”. Przyczynia się do ograniczenia liczby osób przedwcześnie kończących



naukę szkolną i zwiększenia odsetka osób z młodego pokolenia, zdobywających wyższe wykształcenie.

Ewaluacja mid-term potwierdziła również, że RPOWŚ przyczynia się do wzrostu inwestycji na B+R, co wynika ze wsparcia udzielanego w ramach priorytetów inwestycyjnych 1a i 1b wdrażanych w Osi priorytetowej 1. Innowacje i nauka.

RPOWŚ przyczynia się również do realizacji celów energetyczno-klimatycznych Strategii Europa 2020, obejmujących redukcję emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz zwiększenie efektywności energetycznej, poprzez wsparcie projektów w PI 4a, 4b, 4c i 4, a tym samym przyczynia się także do poprawy efektywności energetycznej w województwie.

Działania programu korespondują również z celami Strategii Europa 2020 z zakresu spójności społecznej i zmniejszenia wykluczenia społecznego i ubóstwa, szczególnie Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem i wpływają na zmniejszenie wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym.

## **Przykłady inwestycji zrealizowanych w ramach RPOWŚ 2014-2020**

Interwencja realizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, stanowi istotny wkład w rozwój regionu, który determinowany jest z jednej przez specyficzne potrzeby rozwojowe regionu, z drugiej obszary o szczególnych potencjałach wzrostu.

W ramach EFS główny nacisk położono na inwestycje w kapitał ludzki, system kształcenia i szkolenia, promowanie włączenia społecznego oraz wsparcie mieszkańców w procesie przejścia od bezrobocia do zatrudnienia. Realizowane w ramach CT 10 działania przyczyniają się do wyrównywania nierówności w dostępie do usług edukacyjnych, rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, a także zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie podnoszenia własnych kwalifikacji. Działania w ramach CT 9 (EFS oraz EFRR) przyczyniają się do zwiększania aktywności społecznej i zawodowej osób narażonych na wykluczenie, poprzez kompleksowe wsparcie edukacyjne, społeczne i zawodowe, oraz rozwój niezbędnej infrastruktury usług społecznych. Występujące w regionie niekorzystne trendy demograficzne wymagają szczególnego podejścia do problemów osób starszych i w podeszłym wieku, które narażone są na większe ryzyko wykluczenia. Priorytetowo traktowane są zatem działania na rzecz deinstytucjonalizacji usług oraz rozwój rodzinnych i środowiskowych form wsparcia zgodnie z rzeczywistymi potrzebami mieszkańców regionu. Cel tematyczny 8 skupia się na działaniach mających na celu przeciwdziałanie bierności zawodowej, ułatwianie godzenia życia zawodowego z życiem osobistym, ułatwianie powrotu na rynek pracy, a także wspieranie adaptacyjności przedsiębiorstw sektora MŚP i ich pracowników. Uzupełniająco w ramach osi realizowane są działania skierowane do osób odchodzących z rolnictwa. Pożądaną interwencją mającą wpływ na rozwój województwa świętokrzyskiego są także inwestycje w infrastrukturę transportową, w tym modernizacja i rozbudowa sieci drogowej. Poniżej zaprezentowano przykłady projektów realizowanych w kluczowych dla regionu obszarach.

### **Europejski Fundusz Społeczny**

#### **Edukacja**

W Osi prorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo realizowany jest projektu **Cyfrowa szkoła w Morawicy.**

Działania projektowe skoncentrowane są na nauce matematyki, przyrody i j. angielskiego z wykorzystaniem komputerów i technologii informacyjnych, realizowane są w ramach dodatkowych zajęć pozalekcyjnych.

Z projektu korzysta 120 uczniów Szkoły Podstawowej w Morawicy.

W ramach projektu uruchomiono m. in. koło matematyczno – przyrodniczo – informatyczne, w którym uczestniczą uczniowie klas V, VI i VII. Podczas zajęć uczniowie rozwijają swoje zainteresowania naukami matematyczno – przyrodniczymi poprzez eksperymentowanie, przeprowadzanie doświadczeń i rozwiązywanie problemów wynikających z życia codziennego.

W kształtowaniu postawy badawczej, rozwijaniu naukowego myślenia oraz poznawaniu świata przyrody uczestnicy koła wykorzystują komputery i technologie informacyjne.

Z kolei podczas zajęć z programowania i robotyki uczniowie kl. I-IV poznają podstawowe funkcje programistyczne, takie jak pętla, zmienne czy funkcję warunkową. Zajęcia prowadzone są w urozmaiconych formach: „nauki przez zabawę”, gier edukacyjnych, komputerowych symulacji. Jedną z atrakcji jest samodzielne konstruowanie, a następnie nauka sterowania robotem. Poza tym uczniowie piszą własne programy oraz gry komputerowe. W ramach projektu prowadzone są także zajęcia wyrównawcze z j. angielskiego i informatyki.

Dla szesnastu nauczycieli projekt przewiduje organizację szkoleń i warsztatów doskonalących w zakresie wykorzystania technologii komputerowych i komunikacyjnych podczas prowadzenia lekcji. Dzięki projektowi szkoła wzbogaci się o nowoczesne pomoce dydaktyczne do realizacji zajęć z technologii informacyjnej i komunikacyjnej: szesnaście laptopów, 21 komputerów stacjonarnych, rzutnik krótkoogniskowy, drukarkę 3D, kserokopiarkę, aparat cyfrowy, kamery 3D i ekran interaktywny.

Dodatkowe informacje na temat projektu znaleźć można:

<https://ckinfo.pl/szkola-z-morawicy-pozyskala-blisko-pol-miliona-zlotych-na-nowoczesne-rozwiazania-edukacyjne/>

[https://www.morawica.pl/asp/pl\\_start.asp?typ=13&menu=1&artykul=1936&akcja=artykul](https://www.morawica.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=1&artykul=1936&akcja=artykul)

<https://zpomorawica.edupage.org/text1/>

### **Usługi społeczne**

W Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem od stycznia do grudnia 2018 r. realizowany był projekt **Pawłowski Klub Seniora**. Celem projektu było utworzenie klubu seniora, z którego mogłoby korzystać jednocześnie nawet 20 osób.

Stanowi on odpowiedź na szczególne potrzeby regionu w kontekście jednego z najwyższych w kraju obciążenia demograficznego, tj. stosunku liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Przy czym tendencje są wzrostowe. W takiej sytuacji na szczególnym znaczeniu zyskują przedsięwzięcia skierowane do seniorów, wspierające ich na różne sposoby. Od 2007 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła w Polsce o jedną trzecią. W województwie świętokrzyskim mieszka obecnie blisko 280 tys. seniorów.

W ramach projektu w klubie zrealizowano szereg ciekawych inicjatyw z udziałem seniorów: zajęcia muzyczne, kulinarne, plastyczne, teatralne, z biblioterapii, zajęcia z obsługi komputera i warsztaty umiejętności społecznych, zabawy taneczne, ogniska i grille, zajęcia ruchowe, ergoterapię i wiele innych form aktywizacji. W klubie seniorzy mieli również możliwość uczestniczenia w spotkaniach z prawnikiem, psychologiem czy pielęgniarką. Łącznie z projektu skorzystało dotychczas dwadzieścia senierek i dziesięciu seniorów, ale ta liczba będzie z pewnością dużo większa, ponieważ klub funkcjonuje nadal, na razie co najmniej do końca 2019 r.

## **Rozwój kwalifikacji pracowników**

Kolejnymi projektami wartymi uwagi są 2 projekty realizowane w ramach osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy w ramach PI 8v, polegające na realizacji wsparcia do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego w formule popytowej z wykorzystaniem Bazy Usług Rozwojowych opracowanej i zarządzanej przez PARP przez wybranych w regionie Operatorów.

- Projekt **Biznes Adapter – system wsparcia MŚP w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania** realizowany jest przez Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. na obszarze całego województwa.
- Projekt **Operator usług rozwojowych dla MSP z obszarów funkcjonalnych miast: Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko Kamienna dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych BUR** realizowany jest przez Staropolską Izbę Przemysłowo-Handlową na obszarze OSI – Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze (Starachowice, Ostrowiec-Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna).

W ramach projektów realizowane jest wsparcie procesów adaptacyjnych MŚP. Proponowany system ma za celu ułatwienie inwestowania w kwalifikacje i kompetencje pracowników poprzez możliwość samodzielnego podejmowania przez firmę decyzji o zamawianiu sprofilowanych usług odpowiadających jej potrzebom.

Przedsiębiorcy mogą uzyskać refundację usługi szkoleniowej pochodzącej z Bazy Usług Rozwojowych nawet do 80% poniesionych kosztów.

Na koniec 2018 r. wsparcie uzyskało ponad 750 MŚP i ponad 1000 osób – pracowników przedsiębiorstw.

Linki dot. projektów:

<http://it.kielce.pl/biznes-adapter.html>

<http://www.siph.com.pl/pl/OSiph/Projekty/Strony/168>

## **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**

W 2018 r. rozpoczęta została realizacja projektu **Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze**, w ramach którego udzielane są vouchery dla MŚP na zakup usług doradczych. Projekt realizowany jest przez Województwo Świętokrzyskie – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, pełniące rolę Operatora Systemu Popytowego, w ramach 2 Osi Priorytetowej.

Konkurencyjna gospodarka.

Celem projektu jest rozwój przedsiębiorczości poprzez dostarczenie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu i uczelnie wyższe przedsiębiorstwom z sektora MŚP w województwie świętokrzyskim.

W projekcie przewidziano zastosowanie popytowego schematu realizacji usług doradczych i przekazanie na ten cel voucherów dla MŚP. MŚP samodzielnie wybierają pakiet usług doradczych (zgodnie z zapotrzebowaniem firmy i profilem działalności) oraz podmiot, który będzie je realizował.

Katalog usług doradczych, na które MŚP może ubiegać się o dofinansowanie jest otwarty i tylko od zapotrzebowania danej firmy zależy jaki rodzaj wsparcia wybierze.

Vouchery udzielane są na usługi standardowe i usługi specjalistyczne. Dla usług standardowych maksymalna wartość vouchera wynosi 20 tys. zł, dla usług specjalistycznych 150 tys. zł.

Zgodnie z założeniami projektu wsparcie w postaci voucherów otrzyma 200 przedsiębiorstw a 7 instytucji otoczenia biznesu zostanie wspartych w zakresie profesjonalizacji usług.

Link do strony projektu

<http://vouchery.spinno.pl>

### W ramach Osi 1 RPOWŚ 2014 – 2020 realizowany jest **projekt Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar.**

Celem projektu jest zwiększone urynkowanie działalności B+R poprzez wykorzystanie nauki z dziedziny metrologii do podniesienia konkurencyjności polskich firm na rynku europejskim i światowym oraz utworzenie w Kielcach centrum polskiej metrologii; miejsca, w którym spotykać się będą środowiska naukowe, badawcze oraz te bezpośrednio i pośrednio związane z przemysłem.

W ramach projektu planowane jest utworzenie 8 laboratoriów wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu świętokrzyskiego.

W okresie trwałości projektu zakłada się zwiększenie udziału przychodów z usług B+R świadczonych z wykorzystaniem powstałej infrastruktury o 10% w stosunku do poziomu sprzed realizacji projektu.

### W ramach Osi Priorytetowej 4 RPOWŚ 2014 – 2020 realizowany jest projekt **Budowa Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu w m.Umianowice gm. Kije**

Głównym celem projektu jest ochrona zasobów przyrodniczych Ponidzia oraz ich wykorzystanie na rzecz działań edukacyjnych i naukowych poprzez utworzenie Ośrodka Edukacji Ekologicznej w m. Umianowice wraz z objęciem ochroną czynną ok. 11 ha powierzchni terenu siedlisk Ponidzia w ramach dwu sieci Natura 2000 i Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego.

Projekt Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu będzie promować zachowania i wzorce wśród osób korzystających z ośrodka, które będą w przyszłości chroniły środowisko m.in. poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów środowiskowych.

Przedmiot projektu jest budowa Ośrodka Edukacji Przyrodniczej, który będzie centrum upowszechniania informacji oraz szeroko pojętej edukacji przyrodniczej, skierowanej do adresatów Programu Edukacji Ekologicznej, a także będzie współpracował z innymi instytucjami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi w kraju. Obiekt będzie ogólnodostępny, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz studentów, naukowców i przyrodników, a także przyjazny osobom niepełnosprawnym. W ramach projektu powierzchnia wspartych form ochrony przyrody wyniesie 11,00ha.

Przewiduje się, iż od chwili otwarcia ośrodka w roku 2019 odwiedzi go ponad 8 tys. osób.

## **Szczególne przedsięwzięcia mające na celu promowanie równouprawnienia płci oraz zapobieganie dyskryminacji**

Wszystkie projekty realizowane w RPOWŚ muszą być zgodne z politykami horyzontalnymi, w tym równouprawnieniem płci i niedyskryminacją osób z niepełnosprawnościami. Przy wdrażaniu Programu, IZ stosuje **Wytyczne** MliR dot. równości wraz z załącznikiem **Standard minimum realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020**.

Wytyczne dot. równości znajdują odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów.

W EFS stosowane są 2 kryteria horyzontalne: jedno dotyczące zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i drugie dotyczące zapewnienia równości płci.

W kryterium pierwszym Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie powinien wykazać, że projekt będzie miał pozytywny wpływ na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Pozytywny wpływ oznacza zapewnienie dostępności do oferowanego wsparcia dla wszystkich uczestników oraz dostępności wszystkich produktów projektu (które nie zostały uznane za neutralne) dla wszystkich ich użytkowników, zgodnie z w/w **Standardami dostępności**. Stosowanie Standardów jest obowiązkowe.

W kryterium drugim Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie, ma obowiązek wskazać w jaki sposób w projekcie będzie realizowana ta zasada. Ocena kryterium prowadzona jest za pomocą, tzw. **standardu minimum**.

Realizacja polityk horyzontalnych w EFS odbywa się również przez odpowiednio sformułowane kryteria szczegółowe poszczególnych Działań/Poddziałań, np. premiowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami. Beneficjenci we wnioskach o płatność wskazują, iż regulaminy rekrutacji gwarantują udział w równym stopniu wszystkim uczestnikom bez względu na płeć, status materialny, niepełnosprawność. Formy wsparcia nie zawierają elementów dyskryminujących, ośmieszających bądź utrwalających stereotypy ze względu na niepełnosprawność lub inne przesłanki wskazane w art. 7 rozporządzenia ogólnego. Podczas realizacji projektów uczestnicy nie mogą być narażeni na jakiegokolwiek sytuacji dyskryminujące.

W celu praktycznego wdrażania w/w zasad Instytucja Zarządzająca zorganizowała spotkanie **Bez Barier z Ekonomią Społeczną** - Niepełnosprawność nie jest barierą. Prelegentami podczas spotkania były osoby z niepełnosprawnością, a uczestnikami m.in. uczniowie ze szkół integracyjnych.

W 2018 r. zakończyła się realizacja projektu **Aktywizacja? Podejmuję wyzwanie!** Z 55 uczestników, 27 stanowiły osoby z niepełnosprawnościami. Beneficjent zapewnił przystosowany lokal na szkolenie - winda wyposażona w przyciski brajlowskie, podjazd dla wózków inwalidzkich i przystosowana toaleta.

W EFRR dla zapewnienia równouprawnienia płci stosowane jest kryterium dopuszczające, a dla realizacji zasady niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami stosowane są Standardy dostępności. Przykładowo, w projektach dotyczących infrastruktury transportu publicznego (autobusy, tabor) wymagane jest dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (przystosowane wejście, wysokość podłogi w pojazdach, wydzielone i oznaczone miejsca dla wózków). Infrastruktura projektowana jest zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

W posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPOWŚ uczestniczy przedstawiciel pełnomocnika Rządu ds. osób niepełnosprawnościami.

Wykonawcy badań ewaluacyjnych realizowanych w ramach RPOWŚ rozpoczętych w 2018 r. zostali zobowiązani do stosowania Standardów dostępności we wszystkich materiałach tworzonych w związku z realizacją badań.

Na 31.12.2018 r. wsparciem w Osi priorytetowych 8-10 objęto 6 773 osoby z niepełnosprawnościami. Koszty racjonalnych usprawnień sfinansowano w 9 projektach. Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami dostosowano 82 obiekty, w tym 59 z EFRR i 23 z EFS.